

شماره مصوبه:	مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی	
ویرایش: ۱		
تاریخ تدوین: ۹۸/۱۰/۱	برنامه مدون پنج ساله توسعه روش های یاددهی - یادگیری	واحد برنامه ریزی درسی
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۱		

مقدمه: یاددهی و یادگیری از پرچالش ترین بحث های آموزش است. متخصصان حوزه برنامه درسی معتقدند که روش تدریس، در میان تمام عناصر برنامه درسی، از جایگاه ویژه ای برخوردار است، چرا که با یادگیری مطلوب رابطه مستقیم دارد و دستیابی به اهداف هر برنامه درسی، از کیفیت روش تدریس تأثیر می گیرد. روش های تدریس در آموزش علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که علاوه بر آموزش محتوای علوم پزشکی، آگاهی و نگرش به پویایی علم و دانش، مهارت های طبابت مبتنی بر شواهد، یادگیری خود راهبر، یادگیری فعال، یادگیری مادام العمر، ارتباط حرفه ای و یادگیری تلفیقی و بین حرفه ای را در دانشجویان تقویت نماید. بر اساس مطالعات، راهکارهای کاربردی یک مدرس اثربخش می تواند شامل موارد زیر باشد:

- ۱- آمادگی کامل و تسلط بر مطالب تدریس
- ۲- داشتن طرح درس
- ۳- استفاده از شیوه های مناسب تدریس
- ۴- مشارکت دادن فراگیران در فرایند یادگیری
- ۵- نظارت مداوم بر کلاس
- ۶- استفاده بهینه از وقت کلاس
- ۷- استفاده از رسانه های آموزشی
- ۸- به کار گرفتن حواس و توانایی های مختلف یادگیرندگان
- ۹- توجه به شرایط و امکانات محیط و حداکثر استفاده از آن
- ۱۰- کاربرد مناسب ارزشیابی تکوینی و تراکمی
- ۱۱- توانایی جذب فراگیران
- ۱۲- پرورش مهارت های فکری

هدف: توسعه روش یاددهی یادگیری

مسئول اجرا: واحد های مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، به عنوان یکی از مدیریت های وابسته به حوزه معاونت آموزشی دانشگاه، قادر است حمایت های تخصصی خود را در زمینه توسعه یاددهی-یادگیری از طریق سازماندهی، اجرا، نظارت و پژوهش به منظور ارتقای مداوم فرایند یاددهی یادگیری و تقویت تدریس اثربخش، با همکاری دفاتر توسعه آموزش دانشکده ها و مراکز آموزشی درمانی ارائه نماید. توسعه روش های یاددهی - یادگیری برای تمامی اعضای هیات علمی و فراگیران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دو حوزه آموزش حضوری و مجازی در تمامی واحدهای زیرمجموعه در این برنامه مورد توجه می باشد و امید می رود منجر به پیشرفت سیستم آموزشی گردد. برای توسعه روش های یاددهی- یادگیری شش برنامه شامل توانمندسازی اعضای هیات علمی، مدیریت برنامه درسی، ارتقای عرصه های آموزش بالینی، بازخورد، تقدیر از اعضای هیات علمی برگزیده و ترویج نوآوری های آموزشی به شرح زیر می باشد:

برنامه اول- توانمندسازی اعضای هیات علمی در زمینه یاددهی- یادگیری

مسئول برنامه: واحد توانمندسازی مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

هدف برنامه: توسعه کارایی اعضای هیات علمی در روش های یاددهی- یادگیری

دوره زمانی: هر نیمسال

رئوس اقدامات:

- ۱- طراحی و اجرای نیازسنجی آموزشی با روش‌های مختلف از دانشکده‌ها و اعضای هیأت علمی
 - ۲- طراحی برنامه‌های توانمندسازی اعضای هیأت علمی در سه سطح با نظر متخصصان آموزش پزشکی
 - ۳- ارزیابی برنامه‌های توانمندسازی بر اساس نظرات اعضای هیأت علمی
 - ۴- بازنگری برنامه‌های توانمندسازی اعضای هیأت علمی
 - ۵- اجرای برنامه‌های توانمندسازی اعضای هیأت علمی
 - ۶- اجرای برنامه‌های اختصاصی اعضای هیأت علمی جدیدالورود
- لازم به ذکر است هر عضو هیأت علمی جدیدالورود دانشگاه‌های علوم پزشکی موظف است در سال اول شروع بکار به مدت ۴۵ ساعت در کارگاه آموزشی شرکت کند که یکی از موضوعات، روش‌ها و فنون تدریس به مدت ۱۶ ساعت می‌باشد.
- ۷- برگزاری حداقل یک کلینیک مشاوره تدریس
- کلینیک مشاوره تدریس یک جلسه عمومی باهدف ارتقای یاددهی-یادگیری، با حضور حداقل یک متخصص در این حیطه قابل اجرا است، در این جلسه شرکت‌کنندگان می‌توانند به صورت یک‌به‌یک با طرح مشکل یا مسئله خاصی که با آن مواجه هستند، از مشاوره متخصص استفاده کنند. سایر حاضران می‌توانند مشابه یک کلینیک آموزشی بالینی از مشاوره ارائه‌شده به فرد مراجعه‌کننده برخوردار شوند.
- ۸- برگزاری حداقل یک جلسه نقد تدریس
- جلسات نقد تدریس باهدف ارتقای یاددهی-یادگیری قابلیت اجرا دارد. بدین صورت که کلاس درس نظری یا بالینی مانند راند برای اعضای هیأت علمی داوطلب با هماهنگی قبلی فیلم‌برداری شود. فیلم‌ها توسط متخصصان آموزش پزشکی بررسی و قسمت‌های اصلی انتخاب و جدا گردد. طی هماهنگی قبلی و اطلاع‌رسانی عمومی، علاقه‌مندان و هیأت علمی مربوطه دعوت و فیلم منتخب هر هیأت علمی در مدت ۱۰ الی ۱۵ دقیقه برای حاضرین جلسه پخش شود. سپس توسط اعضای هیأت علمی حاضر و متخصصان آموزش پزشکی با چک‌لیست‌های از قبل طراحی شده موردنقد و بررسی قرار گیرد. علاوه بر ارائه نظرات مکتوب، امکان بحث‌های شفاهی نیز باشد که ضمن ارائه بازخوردهای مؤثر به اعضای هیأت علمی، زمینه تعامل بیشتر همکاران را امکان‌پذیر سازد. این برنامه برحسب تقاضای هیأت علمی یا معرفی گروه یا دانشکده مربوطه قابل برگزاری است.

برنامه دوم- مدیریت برنامه درسی در زمینه یاددهی-یادگیری

مسئول: واحد برنامه‌ریزی درسی مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه با همکاری کمیته برنامه ریزی درسی دانشکده‌ها

هدف: استخراج نقاط قوت و ضعف یاددهی-یادگیری از طریق مدیریت برنامه درسی

بازه زمانی: هر نیمسال

اقدامات :

۱. تشکیل کمیته برنامه‌ریزی درسی دانشکده متشکل از اعضای هیأت علمی باتجربه، علاقه‌مند و متعهد در امر آموزش
۲. برنامه ریزی برای بررسی و نظارت بر مدیریت برنامه درسی در گروه‌های مختلف آموزشی به ترتیب اولویت
۳. تشکیل منظم و ماهانه کمیته برنامه‌ریزی درسی طبق برنامه تدوین شده
۴. استخراج نقاط قوت و ضعف از طریق مدیریت برنامه درسی

۵. بازخورد شفاهی و کتبی به مدیر گروه و مسوول درس مربوطه
۶. پیگیری انجام اصلاحات توسط مدیر گروه و مسوول درس مربوطه
۷. گزارش پیشرفت اصلاحات در کمیته برنامه ریزی درسی و ارائه به شورای آموزش دانشگاه
۸. شناسایی و اولویت بندی نیازهای اعضای هیات علمی و ارائه به واحد توانمندسازی EDC

برنامه سوم- ارتقای عرصه‌های آموزش بالینی در زمینه یاددهی- یادگیری

مسوول: واحد آموزش بالینی مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

هدف: ارتقای روش های یاددهی- یادگیری در عرصه‌های بالینی

بازه زمانی: هر نیمسال

اقدامات:

۱. برگزاری حداقل دو کارگاه توانمندسازی اعضای هیات علمی برای توسعه یاددهی- یادگیری در عرصه‌های بالینی
۲. ارائه مشاوره‌های فردی به اعضای هیات علمی بالینی حداقل دو ساعت ثابت در هفته
۳. هدایت یا طراحی حداقل یک فرایند آموزشی ارتقای حوزه یاددهی- یادگیری در عرصه‌های بالینی
۴. هدایت یا طراحی حداقل یک طرح پژوهشی ارتقای حوزه یاددهی- یادگیری در عرصه‌های بالینی
۵. تدوین و بازنگری راهنماها، دستورالعمل‌ها و ابزارهای لازم برای ارتقای حوزه یاددهی- یادگیری در عرصه‌های بالینی مبتنی بر بهترین شواهد (حداقل یک مورد)
۶. برگزاری حداقل یک جلسه برای توسعه تعاملات و نظارت بر دفاتر توسعه دانشکده‌ها و مراکز آموزشی درمانی
۷. حضور حداقل هفتگی در عرصه‌های بالینی مختلف برای حمایت در زمینه کاربست دانش‌های جدید یاددهی- یادگیری در آموزش بالینی

برنامه چهارم- بازخورد به اعضای هیات علمی در زمینه یاددهی- یادگیری

مسوول: واحد ارزشیابی استاد مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

هدف: ارتقای عملکرد اعضای هیات علمی در حوزه یاددهی - یادگیری

بازه زمانی: سالانه

اقدامات:

۱. ارزشیابی‌های مستمر اعضای هیات علمی با استفاده از روش‌های متعدد از نظر فراگیران و مسوولان
۲. مشاهده عملکرد آموزشی عضو هیات علمی متقاضی یا بنا به صلاحدید مسوولین، به صورت مستقیم (مشاهده کلاس درس یا راند بالینی) یا غیرمستقیم (مشاهده فیلم تدریس، بررسی نظرات فراگیران یا ...) توسط افراد خبره
۳. ارائه بازخورد شفاهی و کتبی مؤثر با شیوه‌نامه مشخص و به صورت انفرادی

برنامه پنجم- تقدیر از اعضای هیات علمی برگزیده در زمینه یاددهی- یادگیری

مسئول: معاونت آموزشی با همکاری مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

هدف: الگوسازی و ارج نهادن به خدمات شایان توجه اعضای هیأت علمی بویژه در حوزه یاددهی- یادگیری شامل دو برنامه جشنواره آموزش دانشگاه و جشنواره آموزشی کشوری شهید مطهری

بازه زمانی: سالانه

الف: جشنواره آموزش در زمینه یاددهی- یادگیری

اقدامات:

۱- تدوین و ابلاغ شیوه نامه به دانشکده ها

۲- دعوت از اعضای هیات علمی واجد شرایط برای تکمیل و ارسال مستندات طبق شیوه نامه

۳- اختصاص حداکثر ۷۰ امتیاز بر اساس مستندات در دانشکده

۴- ارسال اسامی با بیشترین امتیاز و طبق شیوه نامه به مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

۵- اختصاص حداکثر ۳۰ امتیاز در مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه بر اساس کارنامه ارزشیابی کیفیت تدریس از نظر فراگیران،

مشاهده تدریس هیات علمی توسط متخصصان آموزش پزشکی و بررسی طرح دوره

۶- شناسایی اعضای هیات علمی برگزیده و تقدیر از آنها

ب: جشنواره آموزشی شهید مطهری در زمینه یاددهی- یادگیری

۱- طراحی و اجرای فراخوان

۲- ترغیب اعضای هیات علمی برای شرکت در فراخوان

۳- مشاوره به اعضای هیات علمی برای درج فرایندهای آموزشی با فرمت مشخص

۴- بارگذاری در سامانه مربوطه

۵- ارزیابی و امتیازدهی فرایندها

۶- انتشار این فعالیتها در سامانه دانشگاهی برای الگوسازی سایرین

۷- تقدیر از مجریان فرایندهای برتر دانشگاهی و کشوری، با جوایز و ارزشهای علمی

برنامه ششم- ترویج نوآوری های آموزشی در زمینه یاددهی- یادگیری

مسئول: واحد دانش پژوهی، واحد طرحهای توسعه در آموزش و مرکز تحقیقات آموزش پزشکی مدیریت مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه

هدف: فعالیتهای پژوهشی، نوآورانه و توسعه ای در حوزه یاددهی- یادگیری در جهت حل مسئله، گسترش مرزهای دانش و ورود به عرصه های بدیع

بازه زمانی: مستمر

الف: واحد دانش پژوهی در زمینه یاددهی- یادگیری

۱- ترغیب اعضای هیات علمی برای ارائه طرح های دانش پژوهی

۲- مشاوره به اعضای هیات علمی برای درج فعالیتهای دانش پژوهی با فرمت مشخص

- ۳- بارگذاری در سامانه مربوطه
- ۴- ارزیابی و امتیازدهی طرح ها در دو بخش دانشورانه و دانش پژوهی
- ۵- انتشار این فعالیت ها در سامانه دانشگاهی برای الگوسازی سایرین
- ۶- تقدیر از مجریان فرایندهای برتر دانشگاهی و کشوری، با جوایز و ارزش های علمی

ب: واحد طرح های توسعه در آموزش در زمینه یاددهی - یادگیری

- ۱- ترغیب اعضای هیات علمی برای ارائه طرح های توسعه آموزش
- ۲- ارائه مشاوره و راهنمایی به اعضای هیات علمی برای درج فعالیت های توسعه ای با فرمت مشخص
- ۳- بارگذاری در سامانه مربوطه
- ۴- ارزیابی طرح ها و رفع نقایص
- ۵- بارگذاری طرح مورد تایید مدیریت مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در سامانه ملی طرح های نوآورانه مرکز تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی وزارت بهداشت توسط مجری
- ۶- مشارکت و نظارت بر فرایند اجرای طرح ها
- ۷- ارائه مشاوره و راهنمایی به مجریان طرح ها

ج: مرکز تحقیقات آموزش پزشکی در زمینه یاددهی - یادگیری

- ۱- ترغیب اعضای هیات علمی برای ارائه طرح پژوهش در آموزش
- ۲- دریافت طرح های پژوهشگران در سامانه پژوهش یار
- ۳- بررسی اولیه کارشناس و اعلام نظر داوران
- ۴- بررسی طرح ها در شورای پژوهش
- ۵- تهیه فرم های پایش، کد اخلاق و قرارداد در صورت تایید طرح
- ۶- ارجاع به معاونت پژوهش دانشگاه
- ۷- تصویب بودجه، تخصیص کد علمی، کد اخلاق و سایر مراحل در صورت تایید نهایی مسوولین